

„Věc o sobě“ a „virtualita“

Kantova argumentace, že žádnou „věc o sobě“ nemůžeme poznat, protože takové poznání by ji nutně muselo změnit ve „věc pro nás“, je vlastně sofistická a tedy nepravá, neplatná. Ale jako všechny významné sofistické argumenty není bez jakéhosi oprávnění, jakéhosi „fundamentum in re“. Chybnost a neplatnost Kantovy argumentace spočívá v tom, že v našem světě (v našem Vesmíru) nic takového jako „věc o sobě“ neexistuje a existovat nemůže. Pokud bychom měli něco takového vůbec připustit, museli bychom především předpokládat, že ona „věc o sobě“ je něčím bez jakéhokoli vztahu k jiným věcem (neboť i pro ně by musela být jen „věcí pro ně“, a to jsme vyloučili); a tak by taková věc musela být „lokalizována“ (a „temporalizována“) mimo Vesmír. To sice teoretičtí fyzikové připouštějí, ale pouze v případě virtuálních částic a virtuálních kvant; pro ty vskutku platí, že „vznikají“, velmi krátce „trvají“ (proběhnou), a ihned zase „zanikají“, aniž by po sobě zanechaly jakoukoli stopu. K takovému vzniku a brzkému zániku virtuálních „jsouců“ velmi nízké úrovně vskutku dochází – jak se aspoň dosud má za to – bez jakéhokoli vztahu k čemukoli dalšímu, zejména k jakýmkoli jiným virtuálním „jsoucům“ (zatím není znám důvod, proč by mělo jít o nějakou podřízenost takového „vyskakování“ a zase „zapadání“ virtuálních částic nebo kvant z tzv. fyzikálního vakua a zase zpět do něho jakési „pravděpodobnosti“ nebo čemusi podobnému; pochopitelně to musí být zkoumáno také z filosofického hlediska, neboť ani teoretická fyzika nepřestává být „pouhou“ vědou, která nemůže nepracovat s jistými pojmy a pojmovými konstrukty, a to aniž by měla k dispozici náležité prostředky, jak mít ony pojmy a práci s nimi pod vlastní kontrolou). Jedinou výjimkou z této situace je případ, že virtuální částice nebo energetické kvantum se „zrodí“ nikoli mimo (náš, eventuálně snad „jiný“) Vesmír či vesmír, nýbrž v jeho „rámcích“, a když se v té krátké chvíli svého „trvání“ (které nemůže být kratší než) ocitne v těsné blízkosti s nějakou „reálnou“ částicí nebo kvantem a obojí na sebe vzájemně zareagují, vlastně se zruší a promění v něco jiného, přičemž některá částice nebo kvantum z toho nově vzniklého „jsoucího“ zanikne (anihiluje, zatímco druhá (druhé) částice nebo kvantum (kvanta) naopak v rámci Vesmíru zůstanou, čímž se „reálná“ situace na daném místě a v dané chvíli poněkud změní. Pak ovšem už nemůžeme trvat na „věci o sobě“, jak je zřejmé.

(Písek, 070302-3.)